

Čís. 2915.

Promlčecí lhůta činí při přečinech proti bezpečnosti cti, trestných podle § 493 tr. zák. prostým vězením, tři měsíce, při oněch, trestných podle § 7 a 11 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. tuhým vězením, šest měsíců.

Zavedením trestního řízení proti neznámým pachatelům (pisatelům) nenastávají účinky § 12 tisk. nov. (nestaví se promlčecí lhůta proti pisateli zprávy); ono ustanovení má na mysli, že bylo zavedeno trestní řízení proti určité osobě podle zákona zodpovědné a nikoliv pouze vyhledávání ke zjištění skutkového děje a k vypátrání neznámého dosud vinníka.

Promlčení se přerušuje pouze stíhacím úkonem směřujícím přímo proti osobě obviněného.

Promlčení může býti přerušeno i vydáním obsílky ke smírnému jednání podle § 8 tisk. nov.

Promlčení jest dbáti soudu z povinnosti úřední v každém období trestního řízení; zrušovací soud jest povinen, by k němu přihlížel při zkoumání zmateční stížnosti podle § 290 tr. ř., i když se jím obžalovaný nehájil, ani se ho ve stížnosti nedovolával; nevadí, že tu není v tomto směru výroku soudcovského.

(Rozh. ze dne 1. října 1927, Zm II 328/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně jako soudu tiskového ze dne 20. dubna 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. a §§ 491, 487 tr. zák. Z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného zrušil však s použitím § 290 tr. ř. a podle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 napadený rozsudek jako zmatečný podle § 281 čís. 9 b) tr. ř. a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a o ní rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Trestný čin, jenž jest obžalovanému kladen za vinu, byl spáchán tím, že obžalovaný napsal a dal uveřejnit zprávu pod záhlavím »Z M.«, vytisknutou dne 9. června 1926 v čís. 13 periodického tiskopisu »S.«. Podle toho dopustil se obžalovaný tohoto činu nejpozději dne 9. června 1926, totiž v době, kdy závadná zpráva byla uveřejněna, a od této doby, t. j. od 9. června 1926 počíná běžeti promlčecí doba, neboť tím okamžikem, kdy závadná zpráva byla vytištěna, dospěla činnost obžalovaného jemu za vinu kladená skutečného ukončení. Promlčecí lhůta činí při přečinech proti bezpečnosti cti podle toho, zda se jedná o přečin, trestný podle § 493 tr. zák. pouze prostým vězením, či o přečin, trestný

podle § 7 a 11 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. tuhým vězením, v onom případě tři měsíce a v tomto případě šest měsíců (rozhodnutí čís. 2438 sb. n. s.). V souzeném případě není předpokladů, by bylo lze užítí ustanovení § 7 nebo 11 zákona čís. 124/1924 sb. z. a n. a potrestati obžalovaného tuhým vězením, neboť obžalovaný podle stavu spisů nebyl zodpovědným redaktorem, neučinil vědomě nesprávných označení, jež má na mysli ustanovení § 7 uvedeného zákona, a nenastoupil také vůbec důkazu pravdy (§ 11 uvedeného zákona). Přečin obžalovanému za vinu kladený jest tedy ohrožen pouze trestem, jež stanoví § 493 tr. zák., totiž vězením od šesti měsíců do jednoho roku, a takový přečin proti bezpečnosti cti se promlčuje podle § 532 tr. zák. v době tříměsíční. Zákonná promlčecí lhůta končila tudíž dnem 9. září 1926. Soukromí obžalobcové podali sice dne 7. července 1926 u zemského trestního soudu v Brně návrh, by bylo zahájeno vyšetřování proti neznámým pachatelům, proti neznámým pisatelům, kteří onu zprávu do časopisu »S.« dali, neboť se v návrhu praví výslovně »hodláme pravé pisatele pro přestupek proti bezpečnosti cti stihati«, a na základě tohoto návrhu, který nebyl podán proti určité osobě, zejména proti zodpovědnému redaktorovi ani proti žádné jiné osobě, která spolupůsobila při redakci, vydání, tisku nebo rozšiřování tiskopisu, zavedl zemský trestní soud v Brně trestní řízení proti neznámým pachatelům. Avšak toto zavedení trestního řízení proti neznámým pachatelům (pisatelům) nemohlo mít a nemělo účinku § 12 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., zejména nemohla se jím stavěti promlčecí lhůta proti obžalovanému jako pisateli zprávy až do doby, kdy bylo trestní řízení proti neznámým pachatelům zavedené skončeno. Ustanovení § 12 uvedeného zákona má na mysli, že bylo zavedeno trestní řízení proti určité osobě podle zákona zodpovědné a nikoli pouze vyhledávání ke zjištění skutkového děje a k vypátrání neznámého dosud vinníka. To plyne jednak ze slov § 12, že zavedením trestního řízení proti kterékoliv osobě zodpovědné podle zákona staví se lhůta... proti ostatním zodpovědným osobám, jednak ze všeobecně platné zásady, že se promlčení přerušuje pouze stíhacím úkonem, směřujícím přímo proti osobě obviněného (rozhodnutí číslo 1009 sb. n. s.) a nasvědčují tomu také důvodové zprávy ústavně-právních výborů Národního shromáždění, které zdůrazňují, že ustanovení § 12 má význam zvláště pro případ, když trestní řízení bylo zahájeno proti nepravému vinníku, zejména následkem nesprávného pojmenování původce. Mimo to není ani myslitelné, že zákon chtěl i se zahájením vyhledávání pouze proti neznámým pachatelům spojití tak dalekosáhlý účinek, že by se jím stavěla jak lhůta žalobní (§ 530 tr. zák.), tak i lhůta promlčecí proti všem podle zákona zodpovědným osobám, to tím méně, když uražený má možnost dosáhnouti tohoto účinku tím, že si vymůže zavedení trestního řízení proti některé z určitých osob, jež spolupůsobily při redakci, vydání, tisku nebo při obvyklém rozšiřování (§§ 7, 239 tr. zák.). a z nichž zejména při periodických tiskopisech lze snadno zjistiti aspoň zodpovědného redaktora a vydavatele (§ 9 zákona o tisku).

Návrh na zahájení trestního řízení proti obžalovanému pro přečin

proti bezpečnosti cti, spáchaný uveřejněním zprávy »Z M.« v čísle 13. časopisu »S.« ze dne 9. června 1926, byl soukromými obžalobci podán na soud teprve dne 21. října 1926 a obsílky ke smírnému jednání podle § 8 odst. druhý zákona čís. 124/1924 sb. z. a n. byly vydány až dne 24. listopadu 1926. Teprve tímto soudcovským úkonem, vydáním obsílky ke smírnému jednání podle § 8 zákona čís. 124/1924 sb. z. a n. mohlo býti přerušeno promlčení proti obžalovanému (rozhodnutí číslo 2438 sb. n. s.). Avšak v tomto případě k tomu nedošlo a dojít ani nemohlo, neboť v té době uplynula již promlčecí lhůta, která končila — jak řečeno — dnem 9. září 1926. Promlčení jest dbáti soudu z povinnosti úřední v každém období trestního řízení a jest proto i zrušovací soud povinen, by k němu při zkoumání zmateční stížnosti podle § 290 tr. ř. přihlížel, i když se jím obžalovaný nehájil, ani se ho ve stížnosti nedovolával, a nevadí také, že tu není v tomto směru výroku rozsudekového. Nálezací soud, když uznal obžalovaného vinným, nevzav vůbec v úvahu otázku objektivního promlčení trestnosti, ač podle stavu věci měl tak učiniti, použil nesprávně trestního zákona v neprospěch obžalovaného a jest tím opodstatněn hmotně-právní důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 b) tr. ř. a jest tu také důvod, by bylo použito ustanovení § 290 tr. ř. Toto opomenutí nálezacího soudu mělo za následek, že nezjišťoval, zda je tu další předpoklad promlčení podle § 531 tr. zák. písm. c), totiž že se obžalovaný nedopustil v době ku promlčení stanovené ani zločinu, ani přečinu nebo přestupku, neboť ostatní předpoklady § 531 tr. zák. pod písm. a) a b) nepřicházejí tu podle povahy věci v úvahu. Ježto uvedený další předpoklad promlčení nebyl dosud zjištěn, nemůže zrušovací soud rozhodnouti hned ve věci samé, a byl proto za podmínek § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 napadený rozsudek podle § 288 čís. tr. ř. jako zmatečný zrušen hned v neveřejné poradě a, ježto nelze se vyhnouti nařízení nového hlavního přelíčení, byla věc vrácena soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a o ní rozhodl.

Čís. 2916.

Zločin podle § 170 tr. zák. jest dokonán již zapálením vlastního majetku, t. j. když požár na něm vypukne, nepředpokládaje další (dodatečné) jednání, směřující k tomu, by v třetí osobě (pojišťovně) byl vyvolán omyl o příčině požáru (rozsahu škody), ani uskutečnění škody vymáháním (příjetím) neoprávněné náhrady. Nezáleží na tom, zda zapálil vlastník sám či s jeho vědomím a svolením osoba jiná, ani na tom, zda škoda skutečně vzešla (odškodné bylo vyplaceno), ani, zda pachatel mohl a hleděl sobě zjednati zisk nebo jiný majetkový prospěch; stačí, že jednal v úmyslu zkrátiti práva jiné osoby, tudíž i že jednal v úmyslu, by pojišťovna vyplatila pojištěnci — nezáleží na tom, zda je totožným s pachatelem (vlastníkem) — náhradu, ku které není (nebude) povinna.

Zapálení vlastní věci jest trestné jen, stalo-li se v onom úmyslu, by byla zkrácena práva jiné osoby. Práva pojišťovny jsou zkrácena,